

L'histoire des carrières de Dongelberg et d'Opprebais

L'histoire (indissociable) des carrières de Dongelberg (Jodoigne) et d'Opprebais a fait l'objet en 1997 d'un livre signé Joseph Tordoir, l'historien d'Incourt. «Au pays des carrières» suit le fil du temps des origines à la Seconde Guerre mondiale.

Les balbutiements remontent à 1753 quand l'impératrice Marie-Thérèse autorisa les magistrats namurois à tracer un axe de circulation de Namur à Louvain. Une clause qui autorisait les Namurois à prendre toutes les pierres nécessaires à la construction de la chaussée est à l'origine indirecte du premier développement des carrières.

Encouragé par des subsides, provinciaux d'abord, nationaux ensuite, l'essor de ces carrières prit un nouvel élan dans les années 1840-1850. L'Etat en vint cependant à privilégier les grands sites d'exploitation, tel celui de Quenast. Les petites carrières durent dégraisser leurs effectifs. Le nombre d'emplois diminua de moitié mais le développement du chemin de fer vicinal ouvrit de nouvelles voies. En 1891, la carrière d'Opprebais employait 45 ouvriers qui produisaient chaque année 400.000 pavés et 16.000 m³ de pierrailles. A Dongelberg travaillent alors 25 personnes.

L'exploitation de la carrière d'Opprebais s'immobilisa en novembre 1975. L'arrêt du pompage de l'eau entraîna l'inondation d'une partie importante du site. Le million de mètres cubes d'eau que l'on y trouve aujourd'hui sert de «réserve de captage» aux sociétés wallonne et flamande des distributions d'eau. Une exploitation directe de cette eau via des pompages est envisagée à brève échéance.

L'arrêté de police de la commune d'Incourt qui interdit l'accès au site à quiconque, hormis les clubs de plongée agréés, reste de mise. Des dizaines d'estivants s'exposaient aux multiples dangers: chute à partir d'une falaise, risque d'éboulement, sources froides. Et contrairement à l'eau, les amendes sont salées.

De geschiedenis van de steengroeven van Dongelberg en Opprebais

De geschiedenis van de beide steengroeven is in 1997 beschreven door dhr. Joseph Tordoir, de historicus van Incourt, in zijn boek "Au pays des carrières" waarin hij de geschiedenis overloopt van bij hun ontstaan tot aan de Tweede Wereldoorlog.

In 1753 verleende keizerin Maria Theresa de magistraten van Namen de toestemming om een verkeersas aan te leggen van Namen naar Leuven, en verleende hen tevens de machtiging om zelf te zorgen voor de ontginding van alle stenen die nodig waren voor de aanleg van de steenweg, en dit was onrechtstreeks de oorsprong van de beide steengroeven.

Later in de jaren 1840-1850 zorgden subsidies, eerst provinciaal en nadien nationaal, voor een nieuw elan. Nadien echter gaf Staat de voorkeur aan de meer grootschalige ontginingssites zoals die van Quenast en moesten de kleinere steengroeves zoals Opprebais en Dongelberg hun personeelsbestand inkrimpen. Het aantal banen viel toen op de helft, maar de uitbouw van de lokale spoorweg opende weer dan nieuwe mogelijkheden.

In 1891 stelde de steengroeve van Opprebais 45 arbeiders tewerk die elk jaar 400.000 kasseien en 16.000 kubieke meter kiezels produceerden, en in Dongelberg werkten toen 25 mensen.

De exploitatie van de steengroeve van Opprebais eindigde in november 1975, en door het stoppen van het wegpompen van het grondwater begon het waterpeil te stijgen in een groot deel van het terrein. De meer dan één miljoen kubieke meter water die we vandaag in de ondergelopen steengroeve van Opprebais vinden dienen als een reserve voor Waalse en Vlaamse waterdistributiebedrijven en een directe exploitatie van dit water is mogelijk via pompen.

Het gemeentelijk politiereglement van de gemeente Incourt verbiedt de toegang tot de site (maar uitzondering wordt gemaakt voor de erkende duikclubs van de vzw Opprebais, en een visclub) o.a. omdat tientallen zomerbezoekers werden blootgesteld aan meerdere gevaren: vallen van de steile rotswanden, het gevaar voor grondverschuivingen, het koude water, enz. en in tegenstelling tot het water zelf zijn de boetes aardig gezouten...

[(c) KIK-IRPA, Brussels, m107481]

OPPREBAIS.

Vue partielle des Carrières

[(c) KIK-IRPA, Brussels, m100393]

[(c) KIK-IRPA, Brussels, m166389]

[(c) KIK-IRPA, Brussels, m166390]

[(c) KIK-IRPA, Brussels, m166394]

[(c) KIK-IRPA, Brussels, m166395]

